

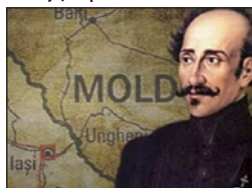

■ Σημαντικά Κείμενα της Ελληνικής Έπανάστασεως

«Μάχου υπέρ Πίστεως και Πατρίδος»: Η επαναστατική Προκήρυξις τοῦ Ἀλέξανδρου Ὑψηλάντου* † 24η Φεβρουαρίου 1821

Ἡ Ἐπαναστατικὴ Προκήρυξις, τὴν ὁποίαν κυκλοφόρησε ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης στὸ Ἰάσιο τῆς Μολδοβλαχίας (σημ. Ρουμανίας), στὶς 24 Φεβρουαρίου 1821, σηματοδότησε τὴν ἔναρξι τῆς Ἐπανάστασεως στὶς παραδουνάβιες ἡγεμονίες.

Ἡ Προκήρυξις καλεῖ ὅλους τοὺς Ἕλληνας νὰ ἐξεργεθοῦν καὶ ἀναφέρεται στοὺς ἀγῶνες τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν γιὰ νὰ διώξουν τοὺς τυράννους τους. Ἀκόμη, διαβεβαιώνει ἔμμεσα, ὅτι ἡ Ρωσία (ἡ «Κραταῖα δύναμις» τοῦ κειμένου), θὰ βοηθήσῃ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασι.

* * *

Ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης (1792-1828), ἀξιωματικὸς τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ καὶ Ὑπασπιστὴς τοῦ Τσάρου Ἀλέξανδρου Α΄, εἶχε ἀναλάβει ἀπὸ τὶς 12 Ἀπριλίου 1820 τὴν ἡγεσία τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, μετὰ τὴν ἄρνησι τοῦ Ἰωάννου Καποδίστρια. **Στὰ** μέσα τοῦ ἰδίου ἔτους ἔλαβε ἄδεια γιὰ λόγους υγείας, προκειμένου νὰ ἐπιδοθῇ ἀπερίσπαστος στὰ νέα του καθήκοντα.

Στὶς 20 Ὀκτωβρίου 1820 πραγματοποιήθηκε σύσκεψις τῶν ἡγετῶν τῆς Ἐταιρείας στὸ Ἰσμαήλιο τῆς Βεσσαραβίας (σημ. Ἰζμαήλ Οὐκρανίας), ὅπου ἀποφασίσθηκε ἡ Ἐπανάστασις νὰ ἀρχίσῃ πρῶτα ἀπὸ τὴν Μάνη. **Ὅμως**, στὶς 16 Φεβρουαρίου 1821 ὁ Ὑψηλάντης ἀπεφάσισε νὰ ξεκινήσῃ τὴν Ἐπανάστασι ἀπὸ τὴ Μολδοβλαχία, πιστεύων ὅτι ὑπῆρχαν μεγαλύτερες πιθανότητες ἐπιτυχίας, ἐπειδὴ οἱ ἡγεμονίες τῆς περιοχῆς εἶ-

χαν ἐπιτύχει ἓνα καθεστῶς αὐτονομίας, τὸ ὁποῖο δὲν ἐπέ-
τρεπε τὴν ἐπέμβασι τοῦ Σουλτάνου, χωρὶς τὴν συγκατάθεσι
τοῦ Τσάρου (Συνθήκη τοῦ Βουκουρεστίου τῆς 16ης Μαΐου τοῦ
1812). **Ἐ**πὶ πλέον, οἱ ἡγεμόνες ἦσαν Φαναριῶτες, οἱ ὁποῖοι θὰ
συντάσσονταν μαζί του.

Στις 21 Φεβρουαρίου, ὁ Ὑψηλάντης ξεκίνησε ἀπὸ τὸ Κισνό-
βιο τῆς Βεσσαραβίας (σημ. Κισινάου Μολδαβίας). **Σ**τις 22, μαζί
μὲ τοὺς ἀδελφούς του Γεώργιο καὶ Νικόλαο καὶ ἄλλα δύο
ἄτομα, διέβη τὸν ποταμὸ Προῦθο (Προῦτ) στὰ σύνορα Ρωσί-
ας - παραδουνάβιων ἡγεμονιῶν (Μολδαβία / Βλαχία), οἱ ὁποῖες
ἀνήκαν στὴν Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία, καὶ ἔφθασε στὸ Ιάσιο.

Ἐκεῖ συναντήθηκε μὲ τὸν Ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας Μι-
χαήλ Σοῦτσο (γνωστὸ καὶ ὡς Μιχαήλ Βόδα) καὶ ἔλαβε τὴν
ὑποστήριξι του γιὰ τὴν ἔναρξι τοῦ Ἀγῶνος.

Στις 24 Φεβρουαρίου κυκλοφόρησε τὴν Προκήρυξι «Μά-
χου ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος» καὶ τὴν ἴδια ἡμέρα ὑπέβαλε
στὸν Τσάρο τὴν παραίτησί του ἀπὸ τὸν ρωσικὸ στρατό.

Ἦς τὰ μέσα Μαρτίου εἶχε συγκροτήσει ἔνοπλο σῶμα, ἀπο-
τελούμενο ἀπὸ 4.000 (οἱ 2.000 ἀνήκαν στὸν «Ἱερὸ Λόχο») καὶ
εἰσηλθε θριαμβευτικῶς στὸ Βουκουρέστι στίς 27 Μαρτίου,
δύο ἡμέρες μετὰ τὴν ἔναρξι τῆς ἐπαναστάσεως στὴν Πε-
λοπόννησο. **Ἡ** εἶδησις αὐτὴ θορόβησε τὸν Τσάρο, ὁ ὁποῖος
ἦταν ἐπίλεκτο μέλος τῆς «Ἱερᾶς Συμμαχίας». **Ὁ** Ἀλέξανδρος
ἔδωσε τὴν ἄδεια στὰ σουλτανικὰ στρατεύματα νὰ εἰσέλθουν
στὴν Μολδοβλαχία καὶ νὰ καταστείλουν τὴν ἐξέγερσι, ἐνῶ
ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄ ἀναγκάσθηκε νὰ ἀφορίσῃ τοὺς
ἐπαναστάτες, ὅταν ὁ Σουλτᾶνος ἀπέιλησε μὲ γενικὴ σφαγὴ
τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ στὴν Κωνσταντινούπολι.

Οἱ προστριβὲς τοῦ Ὑψηλάντου μὲ τοὺς τοπικοὺς προκρί-
τους, τὸ δυσμενὲς διεθνὲς περιβάλλον καὶ ἡ προχειρότητα
μὲ τὴν ὁποία ἐκδηλώθηκε, προδιέθεταν γιὰ τὴν ἀποτυχία
τῆς. **Μ**ετὰ τὴν ἦττα τοῦ Ὑψηλάντου στὴν Μάχη τοῦ Δραγα-
τσανίου (7 Ἰουνίου 1821), ἡ Ἐπανάστασις στὴν Μολδοβλαχία
φυλλορρόφησε καὶ παρὰ τίς κάποιες ἀναλαμπὲς ἔσβησε τὸν
Σεπτέμβριον τοῦ 1821.

* * *

«Μάχου ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος

Ἡ ὦρα ἦλθεν, ὦ Ἄνδρες Ἕλληνες! **Π**ρὸ πολλοῦ οἱ λαοὶ
τῆς Εὐρώπης, πολεμοῦντες ὑπὲρ τῶν ἰδίων Δικαιωμάτων καὶ
ἐλευθερίας αὐτῶν, μᾶς ἐπροσκάλουν εἰς μίμησιν, αὐτοί, καίτοι

ὄπωσοῦν ἐλεύθεροι, ἐπροσπάθησαν ὄλαις δυνάμεσι νὰ ἀυξήσωσι τὴν ἐλευθερίαν, καὶ δι' αὐτῆς πᾶσαν αὐτῶν τὴν Εὐδαιμονίαν.

Οἱ ἀδελφοί μας καὶ φίλοι εἶναι πανταχοῦ ἔτοιμοι, οἱ Σέρβοι, οἱ Σουλιῶται, καὶ ὅλη ἡ Ἑπειρος, ὄπλοφοροῦντες μᾶς περιμένωσιν· ἄς ἐνωθῶμεν λοιπὸν μὲ Ἐνθουσιασμόν!

ἡ Πατρις μᾶς προσκαλεῖ!

Ἡ Εὐρώπη, προσηλώνουσα τοὺς ὀφθαλμούς της εἰς ἡμᾶς, ἀπορεῖ διὰ τὴν ἀκινήσιαν μας, ἄς ἀντηχήσωσι λοιπὸν ὅλα τὰ Ὅρη τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὸν Ἕχον τῆς πολεμικῆς μας Σάλπιγγος, καὶ αἱ κοιλάδες ἀπὸ τὴν τρομερὰν κλαγγὴν τῶν Ἀρμάτων μας. **Ἡ** Εὐρώπη θέλει θαυμάση τὰς ἀνδραγαθίας μας, οἱ δὲ τύραννοι ἡμῶν τρέμοντες καὶ ὠχροὶ θέλουσι φύγει ἀπ' ἔμπροσθέν μας.

Οἱ φωτισμένοι λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἐνασχολοῦνται εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἰδίας εὐδαιμονίας· καὶ πλήρεις εὐγνωμοσύνης διὰ τὰς πρὸς αὐτοὺς τῶν Προπατόρων μας εὐεργεσίας, ἐπιθυμοῦσι τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἡμεῖς, φαινόμενοι ἄξιοι τῆς προπατορικῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ παρόντος αἰῶνος, εἴμεθα Εὐέλπεις, νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ὑπεράσπισιν αὐτῶν καὶ βοήθειαν· πολλοὶ ἐκ τούτων φιλελεύθεροι θέλουσιν ἔλθῃ, διὰ νὰ συναγωνισθῶσι μὲ ἡμᾶς. **Κινηθῆτε, ὦ φίλοι, καὶ θέλετε ἰδῆ μίαν Κραταιὰν δύναμιν νὰ ὑπερασπισθῆ τὰ δίκαιά μας! **Θ**έλετε ἰδῆ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐχθρῶν μας πολλοὺς, οἵτινες, παρακινούμενοι ἀπὸ τὴν δικαίαν μας αἰτίαν, νὰ στρέψωσι τὰ Νῶτα πρὸς τὸν ἐχθρὸν καὶ νὰ ἐνωθῶσι μὲ ἡμᾶς· ἄς παρρησιασθῶσι μὲ εἰλικρινὲς φρόνημα, ἡ Πατρις θέλει τοὺς ἐγκολπωθῆ! **Π**οῖος λοιπὸν ἐμποδίζει τοὺς ἀνδρικούς σας Βραχίονας; **ὁ** ἄνανδρος ἐχθρὸς μας εἶναι ἀσθενὴς καὶ ἀδύνατος. **Οἱ** στρατηγοὶ μας ἔμπειροὶ καὶ ὅλοι οἱ ὁμογενεῖς γέμουσιν ἐνθουσιασμοῦ! **ἐ**νωθῆτε λοιπὸν, ὦ ἀνδρεῖοι καὶ μεγαλόψυχοι Ἕλληνες! **ἄ**ς σχηματισθῶσι φάλαγκες ἐθνικαί, ἄς ἐμφανισθῶσι Πατριωτικαὶ λεγεῶνες, καὶ θέλετε ἰδῆ τοὺς παλαιοὺς ἐκείνους Κολοσσοὺς τοῦ δεσποτισμοῦ νὰ πέσωσιν ἐξ ἰδίων, ἀπέναντι τῶν θριαμβευτικῶν μας Σημαιῶν! **Εἰς** τὴν φωνὴν τῆς Σάλπιγγός μας ὅλα τὰ παράλια τοῦ Ἰωνίου καὶ Αἰγέου πελάγους θέλουσιν ἀντηχήση· **τὰ** Ἑλληνικὰ πλοῖα, τὰ ὁποῖα ἐν καιρῷ εἰρήνης ἤξεραν νὰ ἐμπορεύωνται, καὶ νὰ πολεμῶσι, θέλουσι σπεῖρῃ εἰς ὅλους τοὺς λιμένας τοῦ τυράννου μὲ τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν, τὴν φρίκην καὶ τὸν θάνατον...**

Ποία ἑλληνικὴ ψυχὴ θέλει ἀδιαφορήσῃ εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς Πατρίδος; **Εἰς** τὴν Ρώμην ἕνας τοῦ Καίσαρος φίλος σείων τὴν αἵματομένην χλαμύδα τοῦ τυράννου ἐγείρει τὸν λαόν. **Τί** θέλετε κάμη Σειῶν ὦ Ἕλληνες, πρὸς τοὺς ὁποίους ἡ Πατρίς γυμνὴ δεικνύει μὲν τὰς πληγὰς τῆς καὶ μὲ διακεκομμένην φωνὴν ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν τέκνων τῆς; **Ἡ** θεία πρόνοια, ὦ φίλοι Συμπατριῶται, εὐσπλαγχνισθεῖσα πλεον τὰς δυστυχίας μας ἠὲ δόκησεν οὕτω τὰ πράγματα, ὥστε μὲ μικρὸν κόπον θέλομεν ἀπολαύσῃ μὲ τὴν ἐλευθερίαν πᾶσαν εὐδαιμονίαν. **Ἄν** λοιπὸν ἀπὸ ἀξιόμιεμπτον ἀβελτηρίαν ἀδιαφορήσωμεν, ὁ τυράννος γενόμενος ἀγριώτερος θέλει πολλαπλασιάσῃ τὰ δεινὰ μας, καὶ θέλομεν καταντήσῃ διὰ παντὸς τὸ δυστυχέστερον πάντων τῶν ἐθνῶν.

Στρέψατε τοὺς ὀφθαλμούς σας, ὦ Συμπατριῶται, καὶ ἴδετε τὴν ἐλεεινὴν μας κατάστασιν! **Ἰ**δετε ἐδῶ τοὺς Ναοὺς καταπατημένους! **Ἐ**κεῖ τὰ τέκνα μας ἀρπαζόμενα διὰ χρῆσιν ἀναιδестаτήν τῆς ἀναιδοῦς φιληδονίας τῶν βαρβάρων τυράννων μας! **τ**οὺς οἴκους μας γεγυμνωμένους, τοὺς ἀγρούς μας λεηλατισμένους καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς ἐλεεινὰ ἀνδράποδα!

Εἶναι καιρὸς νὰ ἀποτινάξωμεν τὸν ἀφόρητον τοῦτον Ζυγόν, νὰ ἐλευθερώσωμεν τὴν Πατρίδα, νὰ κρημνίσωμεν ἀπὸ τὰ νέφη τὴν ἡμισέληνον νὰ ὑψώσωμεν τὸ σημεῖον, δι' οὗ πάντοτε νικῶμεν! **Λ**έγω τὸν Σταυρόν, καὶ οὕτω νὰ ἐκδικήσωμεν τὴν Πατρίδα, καὶ τὴν Ὁρθόδοξον ἡμῶν Πίστιν ἀπὸ τὴν ἀσεβῆ τῶν ἀσεβῶν Καταφρόνησιν.

Μεταξὺ ἡμῶν εὐγενέστερος εἶναι, ὅστις ἀνδρειοτέρως ὑπερασπισθῆ τὰ δίκαια τῆς Πατρίδος, καὶ ὠφελιμοτέρως τὴν δουλεύσῃ. **Τ**ὸ ἔθνος συναθροιζόμενον θέλει ἐκλέξῃ τοὺς Δημογέροντάς του, καὶ εἰς τὴν ὑψιστον ταύτην Βουλὴν θέλουσιν ὑπέικει ὅλοι μας αἱ πράξεις...

Ἄς κινηθῶμεν λοιπὸν μὲ ἐν κοινὸν φρόνιμα, οἱ πλούσιοι ἅς καταβάλωσιν μέρος τῆς ἰδίας περιουσίας, οἱ ἱεροὶ ποιμένες ἅς ἐμψυχώσωσι τὸν λαόν μὲ τὸ ἴδιον των παράδειγμα, καὶ οἱ πεπαιδευμένοι ἅς συμβουλεύσωσιν τὰ ὠφέλιμα. **Οἱ** δὲ ἐν ξέναις ἀντλαῖς ὑπουργοῦντες στρατιωτικοὶ καὶ πολιτικοὶ ὁμογενεῖς, ἀποδίδοντες τὰς εὐχαριστίας εἰς ἣν ἕκαστος ὑπουργεῖ δύναμιν, ἅς ὀρμήσωσιν ὅλοι εἰς τὸ ἀνοιγόμενον ἤδη μέγα καὶ λαμπρὸν στάδιον, καὶ ἅς συνεισφέρωσιν εἰς τὴν πατρίδα τὸν χρεωστούμενον φόρον, καὶ ὡς γενναῖοι ἅς ἐνοπλισθῶμεν ὅλοι ἄνευ ἀναβολῆς καιροῦ μὲ τὸ ἀκαταμάχητον ὄπλον τῆς ἀνδρεί-

ας και ὑπόσχομαι ἐντὸς ὀλίγου τὴν νίκην καὶ μετ' αὐτὴν πᾶν ἀγαθόν. Ποῖοι μισθωτοὶ καὶ χαῦνοι δοῦλοι τολμοῦν νὰ ἀντι- παραταχθῶσιν ἀπέναντι λαοῦ, πολεμοῦντος ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀνεξαρτησίας; Μάρτυρες οἱ Ἡρωϊκοὶ ἀγῶνες τῶν προπατόρων μας· Μάρτυς ἡ Ἰσπανία, ἣτις πρώτη καὶ μόνη κατετρόπωσε τὰς ἀητητήτους φάλαγκας ἐνὸς τυράννου.

Μὲ τὴν Ἐνωσιν, ᾧ Συμπολιταί, μὲ τὸ πρὸς τὴν ἱερὰν Θρησκείαν Σέβας, μὲ τὴν πρὸς τοὺς Νόμους καὶ τοὺς Στρατηγούς ὑποταγὴν, μὲ τὴν εὐτολμίαν καὶ σταθιρότητα, ἡ νίκη μας εἶναι βεβαία καὶ ἀναπόφευκτος, αὐτὴ θέλει στεφανώσῃ μὲ δάφνας ἀειθαλεῖς τοὺς Ἡρωϊκοὺς ἀγῶνας μας, αὐτὴ μὲ χαρακτήρας ἀνεξαλείπτους θέλει χαράξῃ τὰ ὀνόματα ἡμῶν εἰς τὸν ναὸν τῆς ἀθανασίας, διὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἐπερχομένων γενεῶν.

Ἡ Πατρίς θέλει ἀνταμείψῃ τὰ εὐπειθῆ καὶ γνήσιά της τέκνα μὲ τὰ βραβεῖα τῆς δόξης καὶ τιμῆς· τὰ δὲ ἀπειθῆ καὶ κωφεύοντα εἰς τὴν τωρινὴν τῆς πρόσκλησιν, θέλει ἀποκηρύξῃ ὡς νόθα καὶ Ἀσιανὰ σπέρματα, καὶ θέλει παραδώσῃ τὰ ὀνόματά των, ὡς ἄλλων προδοτῶν, εἰς τὸν ἀναθεματισμὸν καὶ κατάραν τῶν μεταγενεστέρων.

Ἄς καλέσωμεν λοιπὸν ἐκ νέου, ᾧ Ἄνδρεῖοι καὶ μεγαλόψυχοι Ἕλληνες, τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν κλασικὴν γῆν τῆς Ἑλλάδος! **Ἄ**ς συγκροτήσωμεν μάχην μετὰ τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῶν Θερμοπυλῶν! **Ἄ**ς πολεμήσωμεν εἰς τοὺς τάφους τῶν Πατέρων μᾶς, οἱ ὅποιοι, διὰ νὰ μᾶς ἀφήσωσιν ἐλευθέρους, ἐπολέμησαν καὶ ἀπέθανον ἐκεῖ! **Τ**ὸ αἷμα τῶν τυράννων εἶναι δεκτὸν εἰς τὴν σκιὰν τὸν Ἐπαμεινώνδου Θηβαίου, καὶ τοῦ Ἀθηναίου Θρασυβούλου, οἵτινες κατετρόπωσαν τοὺς τριάκοντα τυράννους, εἰς ἐκείνας τοῦ Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτωνος, οἱ ὅποιοι συνέτριψαν τὸν Πεισιστρατικὸν ζυγόν, εἰς ἐκείνην τοῦ Τιμολέοντος, ὅστις ἀπεκατέστησε τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν Κόρινθον καὶ τὰς Συρακούσας, μάλιστα εἰς ἐκείνας τοῦ Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέους, τοῦ Λεωνίδου καὶ τῶν τριακοσίων, οἵτινες κατέκοψαν τὸσάκις τοὺς ἀναριθμήτους στρατοὺς τῶν βαρβάρων Περσῶν, τῶν ὁποίων τοὺς βαρβαροτέρους καὶ ἀνανδροτέρους ἀπογόνους πρόκειται εἰς ἡμᾶς σήμερον, μὲ πολλὰ μικρὸν κόπον, νὰ ἐξαφανίσωμεν ἐξ ὀλοκλήρου.

Εἰς τὰ ὄπλα λοιπὸν, φίλοι, ἡ Πατρίς Μᾶς Προσκαλεῖ!

Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης

Τὴν 24ην Φεβρουαρίου 1821

Εἰς τὸ γενικὸν στρατόπεδον τοῦ Ἰασίου».

Τῶν ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος ἡμῶν
 εὐκλεῶς ἀγωνισαμένων
 ἐν τοῖς ἱεροῖς τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀγῶσιν,
Αἰωνία ἡ μνήμη!

(*) Πηγή: <https://el.wikipedia.org>, <https://www.sansimera.gr> • Επιμέλ. ἡμετ.

